

Ethymologične drobtine.

(Nabral Dav. Terstenjak.)

Aldov. Slovenci kraj Mure, dalje Medžimurci in zagorski Horvati poznajo besedo *aldov* v pomenu „daritev, Opfer.“ Naši jezikoslovci imajo besedo za madžarsko; pa Madžari so jo izposodili od Slovencev. Beseda je indoevropska. V zendskem jeziku najdem, (Jačna XLIII, 3. XLVI, 6.) *aredrô*, moleči, der Betende, dalje Ram. I, 21. *aredrô*, priimek darovatelja, Epiteton des Opferers; tudi sanskr. jezik pozna koreniko *ard*, moliti, prositi. Ker sansk. glasnik *r* je v slovenščini večidel *l*, dobimo koreniko *ald*, in iz te ime *aldov*, po obliki, kakor: žernov, celov itd.

Trušar, Trušec.*) V ruški fari imenujejo človeka, kateri pri gostiji reže in jestvine na mizo nosi „trušarja“ ali „trušca.“ Ker Adelung terdi, da nemška beseda *Truchsess* ni nemška, se more izpeljati iz slovenskega iz korenike *tru*, edere, odkod: otrov po analogiji, kakor *jad* iz korenike *jad*, edere. Dalnja tvarina je *truš*, *troš*, iz ktere: *strošek*, *cibus*, *Nahrung*. Iz *tru* je tudi *strava*, *Leichenmahl*, *sedmina*, *karmina*.

Ert, ret. Na Kranjskem in Štajerskem imamo več ostrih hribov: *Ert*, *Art*, *Artič*, *Retje*, po methatezi kakor *rež* in *erž*. Ta beseda se ujema s sanskr: *urdva*, *altus* iz korenike *urt*, zend: *eredva*, *altus* iz korenike *ered*, armenski: *artevan*, *cacumen*.

Dunaj. Ime ponosne reke so si nemški jezikoslovci prizadevali na različni način tolmačiti. Vendar naj naravniši pomen je: reka. V sanskritu najdem *dunaja*, *fluvius*, (glej Nig. I. 13.) osetski: *dôn*, *fluvius*, Da so stari Slovani to besedo poznali, poterjuje ime reke *Dunajec* na Ruskem.

Serb, Serbica. Na Štajerskem imamo hribe *Serb*, *Serbica*, na gornjem Štirnškem *Serbizenalpe*. V osetšini pomenjuje *särbas*, *cervix*. (Mšdiba Psalm 128, 5) Toraj *Serbica* = *Bergrücken*; primeri *griva*, *izvirno collum*, v sanskritu se je še ohranil ta pomen, in *grivol*, *Bergrücken*, *tul*, *til*, *Nacken* in *Tulčnik* ime hriba, *rebro*, *die Rippe* in *reber*, *Bergrücken*, *herbet*, *Rücken*, in *herb*, *hrib Bergrücken*. Menda *Serbi*, *die Bergrückenbewohner*.

Ina, hina. Na Pohorji pomenjuje *ina*, *hina*, *Morgenlicht*, primeri polsk: *hina* v ravno tem pomenu, irsko: *ion*, *solnce*, sanskr: *ina*, *solnce*.

Kerdruš. Naj večji ert svinjske planine se veli *Kerdruš*, menda od *ker*, ki je še v solčavskih planinah znana beseda v pomenu: *Felsen*. *Druš* se ujema s sansk. *driš*, *Felsenspitze*, *drišadvati*, *felsenreich*. Toraj v besedi *Kerdruš* vlada pleonazem, kakor v imenih: *Kalberg*, *Monsberg* itd.

*) Na Koroškem pravimo „trunšar — trunšarji.“

Vindja. V Zagorju je pečovnata gora Vindja, Vindija. Že g. M. Kračmanov je omenil v svojih povestih te gore. Tudi v Indiji je gora Vindhja, po Lassenu iz vjadh, spaltbar, durchbrochen, zerrissen.

Vila. Ni še dognano, kakšno bitje je Vila v staroslovenskem basenstvu bila, in ktera narurna moč je v njej osebljena. Menda bi vtegnile primere s sorodnimi besedami osvetliti temno podobo Vile. — Jugoslov: viliti, schmeicheln, vilovati, hexen, česki: vila, Rappelkopf, vily (adject.) närrisch, vilnice, scorum, polski: vilati, verrückte Streiche machen, litevsk: villóti, locken, verführen, vylus, Betrug; letiški: vilt, betrügen, viljljat, zu verführen suchen, angležk: wile, List, staronordiški: villa, in errore inducere.

Ako povesti o Vilah pretresujemo, najdemo v njih pogostoma djanja, ktere pomenjajo tukaj navedene poznamenovanja.

Letouž, Latov, Letenje. Letouž, Letenje se velijo kraji kraj vode, kjer je brod, v serbsčini latov, der Aufseher bei einer Ueberfuhr. Mislim, da izvirni pomen teh besed se ima iskati v sansk. art, ire, agitare; primeri letiško: létus, pluviae, létuvains, Wasservogel, dalje imena slovanskih rek Leta ponemč. Laitha, Latorca, česk. latovisko, Sumpf, keltsk: leath, Sumpf. Pervotni pomen toraj vsih tih besed je — voda. Primeri še sansk. ardra, nass, mokro in gerško: αρδω.

Peča. Jeli je peča slovenska beseda, ali pa so si jo drugi narodi izposodili kakor Španjci in Portugezi, pri katerih pieza pomenjuje Leinwandstück, primeri še retsko: pez, peaz, Leinwandstück, in srednjelatinsk. peciatus geflickt, kerpan?

Glasnik literarni.

Še nekaj zastran beril Miklošičevih.

(Konec.)

Prav je po naše: koliko kervi bi bilo prelite, koliko zlata potrošenega! veliko jih je bilo polovljenih; če „golčijo“ pri vas, ... prelito, ... potrošeno, ... polovljeno, naj vam bo; g. M. se ravna po množini; vendar se nam dozdeva močno, da ste zakročili tudi to po serbski. Jako je g. M. prekrasna serbsčina „mila in draga;“ ali velelo se mu je, naj zloži*) slovenske berila.

„Teško je (človeku) zmirom delavnemu biti, ali pa: težko je, delavnemu biti, ako ni poštene hrane, tudi: „teško ti je delavnemu biti, ako nimaš“ ... „to je gerdo in po hlapčevski, zmirom ka-

*) „Naša braća jugoslov.“ vele, da je to po nemškem: velelo (reklo) se mu je zložiti (jugosl.: da složi ali neka složi); g. S. pa očita berilu VII. da ni prav: „gospod veli kočijažu, naj malo postane“ (nam. postati) Glasn. 199. Zdaj je po naše oboje. Pis.